

L/53
2091
43

DRAGUTIN VESELI

OSNOVI
UZGAJANJA ŠUMA

PITANJA I ODGOVORI

SVJETLOST — SARAJEVO

1949

U V O D

1 Što podrazumijevamo pod izrazom šuma?

Šuma je drvećem obrasla oveća površina koja obično služi u prvom redu za dobijanje drveta. Drveće raste u šumi drukčije nego nasamo. U ovoj zajednici drveća jedno stablo utiče na drugo, razvije se borba za opstanak, pa razlikujemo vladajuća, potištena (stješnjena) i potisnuta (nadvladana) stabla. Stabla imaju male, visoke krošnje, i duga, ravna i punodrvna debla bez grana*).

2 Što nas uči nauka o uzgajanju šuma i kakvih ima šuma?

Ona nas uči kako treba šume podizati, podmlađivati i njegovati, da, uz odgovarajuće troškove, dobijemo od njih trajno najveću korist.

U prvom redu treba upoznati i poštivati prirodne zakone po kojima rastu šume, pa gospodarske mjere udesiti tako da se djelovanjem prirode koristimo na način, kako će najbolje odgovarati svrsi gospodarenja. Treba uvažiti da svaka sječa pretstavlja i neku uzgojnu mjeru koja će samo onda potpuno odgovarati svrsi, ako osigurava uzdržavanje — a po mogućnosti i povećanje — onih svojstava tla o kojima ovisi njegova proizvodna snaga. Treba se u punoj mjeri poslužiti

*) Sa stručnim izrazima upotrebljenim u ovoj knjizi saglasio se je Poljoprivredno šumarski fakultet u Sarajevu rješenjem broj 6119 od 9 jula 1949.

S A D R Ž A J

(Brojevi označuju pitanja).

Uvod

Pojam i vrste šuma, nauka o uzgajanju šuma, koristi od šuma, potrajno, intenzivno i ekstenzivno gošpodarenje, opasnosti koje prijete šumama (1—7).

Opšti dio

STANIŠTA ILI STOJBINE

Meteorologija (8). Podneblje općenito i klima FNR Jugoslavije (9). Uticaj toplote, svijetla i vlage vazduha, oborine, šumska klimatska područja (10—12). Vjetrovi (13). Pojam staništa, apsolutno i relativno šumsko tle (14, 15). Tle po položaju i nagnuću, vrste drveća koje rastu u raznim nadmorskim visinama, prisojne i osojne strane (16-18). Tle, slojevi, sastojci (19-21). Kamenita, pjeskovita, glinena, vapnena tla, ilovače i humozna tla (22-27). Dubina, spojnost, provjetravanje, toplota i vlaga tla (28-32). Humus, pokrov tla, hranljivi sastojci, bonitet i važnost snage tla (33-38).

SASTOJINE

Pojam. Čiste i mješovite, jedno i raznodobne sastojine (39, 40). Vrste šumskog drveća, rasteenje drveća i sastojina, prirodna zrelost i proizvodnja mase (41-46). Prednosti i mane čistih i mješovitih sastojina, glavna, sporedna i zaštitna sastojina, sklop, obrast,

sastojine po dobi drveća (47-53). Visoke, niske i srednje šume, ophodnja, jednodobne i prebirne visoke šume (54-59). Podmlađivanje visokih šuma, vrste sječa, prirodno podmlađivanje, vještačko podizanje i podmlađivanje sastojina, kulture i šikare (60-65). Nje ga sastojina (66).

Posebni dio

PRIRODNO PODMLAĐIVANJE SASTOJINA

Općenito (67-69). Visoke šume. Načini prirodnoga podmlađivanja, rubni usjev, postupne sječe, prebirno gospodarenje i noviji nazori o prirodnom podmlađivanju visokih šuma (70-82). Niske šume (83-85). Srednje šume (86).

VJEŠTAČKO PODIZANJE I PODMLAĐIVANJE SASTOJINA

Općenito (87-89).

Sjeme. Sabiranje, istresanje, klijanje, sačuvanje, ispitivanje i postotak klijavosti, ubrzanje klijanja (90-107).

Rasadnici. Pojam, izbor mjesta, veličina, ograde, živice (108-112). Pripravljane tla, spaljivanje busena, raspodjela, đubrenje, štajsko đubre, kompost, humus, zeleno đubrenje, vještačko đubre i dodavanje kreča (113-119). Pravljenje gredica, sijanje punom sjetvom i u brazdice, količina sjemena, pokrivanje, izgled klica važnijih vrsta drveća (120-127). Zaštita sjemena i biljaka, vađenje, stavljanje u trap i presađivanje (128-142). Uzgajanje važnijih vrsta drveća (143). Uzgajanje korjenjaka, topolišta i vrbišta (144-145).

Podizanje i podmlađivanje sastojina sjetvom. Uslovi za sjetvu i načini sjetve (146-148). Potrebno sjeme, vrijeme sjetve, sijanje punom sjetvom, u pruge, u mjesta i tačkasta sjetva (149-156). Nicanje sjemena,

zaštita biljaka i postupak kod važnijih vrsta drveća (157-159).

Podizanje i podmlađivanje sastojina sađenjem.

Uslovi za sađenje, sposobne biljke, dob biljaka, vađenje i otprema (160-164). Vrijeme sađenja, razmak i razmještaj biljaka (165-168). Sađenje sa busenom, u rupe, po Kožešniku-Hollu, po Hollu u procjepe, u humke, kitasto sađenje, sađenje prikraćenih biljaka i sađenje reznica (169-178). Opšta načela kod sađenja, postupak kod pojedinih vrsta drveća, zaštita i njega kultura (179-181).

NJEGA SASTOJINA

Zašto i kako negujemo sastojine (182-183). Čišćenje, proređivanje i potkresivanje (184-188).

Dodatak

POŠUMLJAVANJE KRŠA

Pojam i rasprostranjenost krša (189-190). Podneblje, oblici vegetacije, vrste drveća i grmlja, vrste sposobne za pošumljavanje (191-195). Radovi koji se obavljaju kod pošumljavanja, katastar i plan pošumljavanja, zabrana paše i ograde, resurekcijske sječe (196-199). Postupak kod pošumljavanja, sjetva, rasadnici, sađenje, zaštita i njega biljaka, opšta pravila (200-205).

POŠUMLJAVANJE PJESKULJA, VRIŠTINA I RITOVA

Pojam pjeskulja, radovi, polaganje grana ili busena, sađenje biljaka, sjetva trava i uspjeh pošumljavanja pjeskulja (206-211). Pošumljavanje vriština (212). Pošumljavanje ritova (213).

Dragutin Veseli
Osnovi uzgajanja šuma
Prvo izdanje

*

Korektor: Dana Mitrović

*

Štampano u 3000 primjeraka
u štampariji »Plamen« Slav. Brod
štampanje dovršeno maja 1950 god.

CIJENA 53.— DINARA

Odobrena je od Zemaljskog Ureda za cijene pri
Pretsjedništvu vlade NR BiH broj 2628, od 29 maja
1950 godine.